

Voltooid verleden tijd?

GESCHIEDENISWEEKEND IN RIJKHEYT

Tastbare sporen uit het verleden vinden we terug in de huizen en gebouwen om ons heen. Van enkele gebouwen zijn slechts gedeeltes, of nauwelijks zichtbare restanten bewaard gebleven. Een enkele steen, een vloerdeel of muurtje waardoor de fantasie geprikkeld wordt zoals de fundamenteën van een Romeinse Badhuis of Therme, een muur van het middeleeuws landfort van Heerlen, hergebruikt materiaal van kasteel Dammerscheidt in het Freuleshuis te Voerendaal of het deels afgebroken kasteel de Bongard te Bocholtz. Van een aantal andere gebouwen zijn alleen nog maar sporen aan te treffen in oude archiefstukken of op landkaarten, foto's en prentbriefkaarten zoals Kasteel Benzenrade, het huis Laar te Nuth of hoeve Conenbergh te Voerendaal.

Enkele van deze gebouwen vinden we bijzonder. Dat kan zijn vanwege de romantische of eeuwenoude sfeer die een bepaald gebouw uitstraalt zoals kasteel Terworm, kasteel Hoensbroek of Kasteel Rivieren.

Soms vinden we een gebouw ook mooi of aansprekend omdat het van een bepaalde architectuur is die ons aanspreekt zoals de nieuwe Heerlense theater, het hoofdkan-toren van de Oranje Nassau I, de watertoren te Schimmert of het stationsgebouw te Voerendaal. Andere gebouwen zijn interessant vanwege bewoningsgeschiedenis of wat er binnen de muren is voorgevallen. Van een deel van deze bijzondere gebouwen is een korte beschrijving beschikbaar op onze website en in diverse literatuur. Maar over nog veel meer gebouwen is (nog) nooit een stuk geschreven of er is simpelweg nog nooit onderzoek naar gedaan. Toch zijn er in veel archiefstukken wel degelijk sporen terug te vinden van dergelijke huizen. Het leuke is dat je bij Rijkheyt een dergelijk onderzoek zelf kunt komen doen en dat stuk zelf kunt schrijven. Dus als je wilt weten wat de ouderdom van een huis is, wie de vroegere bewoners en eigenaren waren of hoe het huis eruit zag, moet je de archieven induiken.

Een onderzoek naar een huis of gebouw valt uiteen in drie

deelonderzoeken; het onderzoek naar de eigenaren, het onderzoek naar de bewoners en het onderzoek naar het gebouw zelf. Het onderzoek naar de eigenaren doe je onder andere in de registers van het kadaster, de kadastrale leggers en de zogenaamde minuutplannen van het kadaster. Dit laatste zijn de minutieuze kaarten waarop alle stukken grond en percelen zijn ingetekend en voorzien van een kadastraal nummer. Het onderzoek naar de bewoners is eenvoudiger. Met de in 1850 in Nederland geïntroduceerde bevolkingsregistratie is het vrij gemakkelijk te achterhalen wie er wanneer in een bepaalde woning heeft gewoond. Het onderzoek naar het gebouw wordt in de regel gedaan met behulp van de door de gemeente afgegeven bouwvergunningen. De bouwvergunningen van de voormalige gemeenten Bocholtz, Gulpen, Hoensbroek, Klimmen, Nuth, Schimmert, Sijpe, Voerendaal, Witte, Wijre, Wijnandsrade over de periode t/m 1981 zijn geheel of gedeeltelijk bij Rijckheydt beschikbaar ter inzage.

Op zaterdag 13 en zondag 14 oktober organiseert Rijckheydt het Geschiedenisweekend met als thema 'Wonen en Huisnijverheid'. Beide dagen wordt er in korte workshops uitgelegd hoe je bovenstaande (en andere) archiefbronnen moet gebruiken om de geschiedenis van een gebouw te achterhalen. Er zal ook een bijbehorende handleiding verschijnen waarin alles duidelijk en helder en met voorbeelden zal worden uitgelegd.

Maar er is nog veel meer te doen dat weekend. Zo zijn er diverse hapjes uit de Romeinse tijd, de Middeleeuwen en Grootmoeders tijd te eten en te drinken. Een troubadour zal oud-Vlaamse en oud-Nederlandse liederen te gehore brengen. Er worden rondleidingen

in het archiefdepot en het museum gegeven, kinderen kunnen Romeins mozaïek maken en genieten van een poppentheater-voorstelling op zaterdag en een marionettentheatervoorstelling op zondag. En de entree is gratis. Maar let wel: vol is vol. Kijk voor meer informatie over dit weekend op onze website.

MEER INFORMATIE

Rijckheydt is de archiefdienst voor de gemeenten Heerlen, Nuth, Sijpe, Voerendaal en is het centrum bij uitstek als u meer wilt weten over de geschiedenis van deze regio. De studiezaal van Rijckheydt is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur. In de maanden juli en augustus zijn wij op zaterdag gesloten. Kijkt u eens op www.rijckheydt.nl voor meer informatie.

Rijckheydt
centrum voor
regionale geschiedenis

